

Міністерство культури та інформаційної політики України
Харківська державна академія дизайну і мистецтв

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішенням вченої ради ХДАДМ
(протокол №28 від 28 квітня 2023р.)

**ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА,
ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА І РЕСТАВРАЦІЇ**

Програма фахового вступного випробування для прийому на навчання осіб,
які здобули освітній ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень) магістра
(спеціаліста) для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня доктора філософії
зі спеціальності

023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»
ОНП Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Денна форма навчання

Харків - 2023

Програма розрахована на виявлення теоретичних знань у галузі
мистецтвознавства,
зокрема історії зарубіжного і українського мистецтва, декоративного мистецтва
та основ реставрації

ЗАРУБІЖНЕ МИСТЕЦТВО

1. Канон в мистецтві стародавнього Єгипту. Основні пам'ятки мистецтва.
2. Основні пам'ятки мистецтва Стародавньої Греції. Роль її художніх принципів в історії європейського мистецького розвитку.
3. Візантійська художня система, її особливості.
4. Синтез мистецтв у готичній архітектурі
5. Ренесанс в Італії. Загальна характеристика.
6. Період високого відродження в Італії. Провідні майстри стилю.
7. Стиль класицизм. Особливості розвитку класицизму в європейському образотворчому мистецтві.
8. Стиль бароко. Особливості розвитку в європейському образотворчому мистецтві.
9. Становлення жанрової системи в європейському мистецтві та її еволюція.
10. Імпресіонізм як стильовий напрямок. Сутність його колористичної реформи та оновлення системи пленеру. Основні представники. Значення для подальшого розвитку мистецтва.
11. Постімпресіонізм. Основні представники.
12. Стиль модерн в європейському мистецтві. Регіональні особливості окремих шкіл. Основні представники.
13. Авангардні течії в європейському образотворчому мистецтві першої третини ХХ ст.
14. Видатні мистецькі центри Центрально-Східної Європи на межі ХІХ і ХХ ст.
15. Орієнтальні впливи в європейському мистецтві на межі ХІХ і ХХ ст. та їхня роль в подальшому мистецькому процесі в регіоні.
16. Реставрація пам'яток мистецтва. Формування наукових принципів.
17. Декоративно-ужиткове мистецтво Європи, його типологія та класифікація.
18. Основні види декоративно-ужиткового мистецтва. Орнамент як первинний зміст декоративності.
19. Мистецтво постмодернізму. Його представники у світовій архітектурі.
20. Характеристика прояву нових мистецьких форм доби постмодерного у світі.

УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО

1. Українська ікона. Особливості розвитку. Ікона храмова і хатня. Національні особливості.
2. Українське бароко. Етапи розвитку. Основні пам'ятки. Національні особливості.

3. Український портрет XVII – XVIII ст. та його види.
4. Творчість Т.Г. Шевченка як мистця. Аналіз програмних творів. Роль у розвитку національного українського мистецтва.
5. Український пейзаж кін. XIX – перш. третини XX ст. Особливості розвитку. Основні регіональні центри.
6. Мистецтво українського модерну і символізму. Основні представники.
7. Українська академія мистецтва. Основні етапи розвитку. Фундатори УАМ та їхня роль у відродженні українського національного мистецтва.
8. Георгій Нарбут. Його пошуки національної форми в мистецтві української графіки.
9. Михайло Бойчук та його школа «українського монументалізму».
10. Василь Кричевський. Основні види його мистецької діяльності. Особливості стильової еволюції в творчості.
11. Михайло Жук як представник стилю модерн в українському мистецтві.
12. Образ сучасника в портретному живописі О. Мурашка і Ф. Кричевського та особливості їхньої живописної системи.
13. Український авангард: напрямки, представники, місцев історії європейського мистецтва.
14. Українська графіка перш. третини XX ст. Її види, основні представники, стильова еволюція.
15. Творчість Т. Яблонської. Стильова еволюція.
16. Український мистецький нонконформізм др. пол. XX ст. Сутність феномену, основні центри, представники.
17. Львівська та закарпатська художні школи др. пол. XX ст. Основні представники.
18. Мистецтво української діаспори. Основні хвилі еміграції української творчої інтелігенції, топографія, найважливіші центри. Представники та їхня роль в розвитку сучасного українського мистецтва.
19. Основні види традиційного декоративно-ужиткового мистецтва в Україні та особливості його сучасного розвитку.
20. Історія розвитку реставраційної справи в Україні. Основні сучасні школи.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Антонович Д. Антонович Д. Скорочений курс історії українського мистецтва. Прага: Вид. Укр. Ун-ту, 1923. 340 с.
2. Голубець О. Між свободою і тоталітаризмом: Мистецьке середовище Львова другої половини XX століття, Львів: Академічний експрес, 2001. 175 с.
3. Голубець О. Мистецтво XX століття: український шлях. Львів : Колір ПРО сервіс, 2012. 199 с.
4. Горбачов Д. О. Авангард. Українські художники першої третини XX ст. Київ : Мистецтво, 2016. 320 с.

5. Димщиць Е. «Український Пікассо» – Олександр Богомазов (1991). *Бібліотека українського мистецтва* : вебсайт. 06.11.2014. URL: <http://uartlib.org/ukrayinskiy-pikasso-oleksandr-bogomazov/> (дата звернення: 20.07.2020)
6. Жан-Клод Маркаде. Малевич. Київ: Родовід, 2013. 304 с.
7. Жмурко Т. Портрет: Виктор Пальмов. Експерименти з кольором. *Your Art* : інтернет-проект. 14.11.2019. URL: <https://supportyourart.com/stories/palmov/> (дата звернення: 14.02.2021)
8. Жолтовський П.М. Художнє життя на Україні в XVI – XVIII ст. Київ: Наукова думка, 1983. 179 с.
9. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення Заг. ред.. Стівена Фартінга. Харків: Vivat, 2019. 575 с.
10. Історія українського мистецтва. У 5-ти т. / ІМФЕ НАН України ім. М.Т. Рильського. Т. 3 (Мистецтво другої половини XVI – XIII століття [ред. Д. Степовик]. Київ, 2011. 1087 с. : іл.
11. Історія українського мистецтва. У 5-ти т. / ІМФЕ НАН України ім. М.Т. Рильського. Т. 4 (Мистецтво XIX століття) [ред.. В. Рубан]. Київ, 2006. 760 с., іл.
12. Історія українського мистецтва. У 5-ти т. / ІМФЕ НАН України ім. М.Т. Рильського. Т. 5 (Мистецтво XX століття) [голов. ред. Г. Скрипник, наук. ред. Т. Кара-Васильєва]. Київ, 2007. 1048 с., іл.
13. Кара-Васильєва Т. Народне мистецтво і художники авангарду : [стаття з журналу «Народне мистецтво», № 3/4 за 2001 рік]. *Бібліотека українського мистецтва* : вебсайт. 07.11.2018. URL: <http://uartlib.org/narodne-mystetstvo-hudozhnyku-avangardu/> (дата звернення: 20.07.2020).
14. Кара-Васильєва Т.В. Стиль модерн в Україні. Київ, 2021. 215 с/ Кара-Васильєва Т., Чегусова З. Декоративне мистецтво України XX століття: У пошуках «великого стилю». Київ: Либідь, 2005. 274 с.
15. Кашуба-Вольвач О. Олександр Богомазов. Автопортрет. Київ : Родовід, 2012. 108 с.
16. Лагутенко О. Українська графіка першої третини XX століття. Київ: Грані-Т, 2006. 240 с.
17. Лейбфрейд О.Ю., Полякова Ю.Ю. Харків. Від фортеці до столиці. Замітки про старе місто. Харків: Фоліо, 2004. 330 с.
18. Моран Анри де. История декоративно-прикладного искусства от древнейших времен до наших дней с приложением статьи Джеральда Гассио-Талабо о дизайне. Москва: Искусство, 1982. 576 с.
19. Овсійчук В.А. Майстри українського бароко. Київ, 1991. 400 с.
20. Овсійчук М.А. Мистецька спадщина Тараса Шевченка у контексті європейської художньої культури. Львів: Ін-т народознавства НАН України, 2008. 414 с.
21. Павлова Т. & Чечик В. Борис Косарев. 1920-ті роки. Від малярства до театрально-фото. Київ :Родовід, 2009. 285 с.
22. Павлова Т. Мистці українського авангарду в Харкові. Харків : Графпром, 2015. 474 с.
23. Рубан-Кравченко В. Кричевські і українська художня культура XX століття. Василь Кричевський. Київ: Криниця, 2004. 704 с.
24. Селівачов М. Лексикон української орнаментики / ІМФЕ. КДІДПМІД, МУНДМ. Наукове т-во ім. М. Трохименка. Київ, 2005. 400 с.: іл.

25. Смирна О. Український мистецький нонконформізм. Історичний і світоглядний вимір. Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ ст. У 2 кн. – К.: Інтертехнологія, 2006. С. 77 – 94.
26. Соколюк Л. Михайло Бойчук та його школа. Харків: Видавець Олександр Савчук, 2014. 386 с.
27. Соколюк Л. Михайло Жук : мистець-літератор. Харків : Видавець Олександр Савчук, 2018. 255 с.
28. Степовик Д. Історія української ікони Х – ХХ ст. Київ: Либідь, 1996. 140 с.
29. Степовик Д. Українська ікона: Іконотворчий досвід діаспори. Київ: Балтія друк, 2008. 160 с.
30. Український авангард: Альбом / Авт. вступ ст. та упор. Д. Горбачов. Київ: Мистецтво, 1996.
31. Українські мистці у світі: Матеріали до історії українського мистецтва ХХ ст.. Авт.-упор. Г. Стельмащук. Львів: Априорі, 2013. 520 с.
32. The paintings that revolutionized art. Munich – london – New-York. 2016 (first published in hardback in 2013), 105 p.
33. Chilvers, Ian (2005). The Oxford dictionary of art (3rd ed.). [Oxford]: Oxford University Press. [ISBN 0198604769](https://doi.org/10.1017/9780198604769).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

90 – 100 балів (за національною шкалою – «відмінно», А – за шкалою ECTS). Вступник до аспірантури має досить високий рівень теоретичного історико-мистецького мислення, ерудований у питаннях образотворчого, декоративного мистецтва та історії реставраційної справи, а також мистецтвознавчого підходу до аналізу мистецьких явищ. Вступник свідомо послуговується мовою візуального мистецтва у роздумах, висновках, узагальненнях.

82 – 89 балів (за національною шкалою – «добре», В – за шкалою ECTS). Вступник до аспірантури досить чітко усвідомлює зміст, проблематику завдань теорії та історії образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та історії реставраційної справи, але допускає несуттєві неточності у використанні спеціальної фахової термінології.

75 – 81 балів (за національною шкалою – «добре», С – за шкалою ECTS). Вступник до аспірантури здатний систематизувати, узагальнювати, аналізувати художні образи, але допускає окремі недоліки в їхній інтерпретації та роздумах щодо їхньої оцінки, не завжди самостійно систематизує та аналізує художній матеріал.

64 – 74 балів (за національною шкалою – «задовільн», D – за шкалою ECTS). Вступник до аспірантури володіє навичками й уміннями, які надають змогу проаналізувати й інтерпретувати окремі мистецькі явища, але не завжди вміє узагальнювати, що вимагає розвиненого художньо-мистецького мислення.

60 – 63 балів (за національною шкалою – «задовільн», E – за шкалою ECTS). Вступник до аспірантури при аналізі чи інтерпретації окремих мистецьких явищ чи творів допускає значні помилки, виявляє недостатній рівень знання спеціальної мистецької термінології, має обмежений словниковий запас.

Менше 60 балів (за національною шкалою – «незадовільн», FX – за шкалою ECTS) отримує вступник до аспірантури, який демонструє слабо сформоване художньо-естетичне мислення, виявляє обмеженість при характеристиці мистецьких явищ, володіє незначною частиною термінологічного мінімуму, словниковий запас не дозволяє йому досить професійно сформулювати думку.

Голова екзаменаційної комісії,
доктор мистецтвознавства,

проф. кафедри ТІМ ХДАДМ

Людмила СОКОЛЮК